

KIPSI-hanke lyhyesti

1. VISIO

Hyvä maan rakenne ja vesistöjen parempi tila

- ravinteet pysyvät pellossa
- pintamaan eroosio vähäistä
- savimaan mururakenne hyvä

2. ONGELMA

Savimaiden rakenne on huono ja fosfori valuu vesistöihin

- tiivistymät
- vesitalousongelmat
- fosforilannoitus menee hukkaan
- hedelmällisen pintamaan eroosio

3. RATKAISU

Peltojen kipsikäsittely

- kipsin saa ilmaiseksi ja verovapaasti peltoon levitettynä
- levitysmäärä vain 4 tn/ha
- levityksen jälkeen suositellaan kevyt-muokkausta

4. TULOS

Maan parempi kasvukunto ja vesien parempi tila

- jopa 50 % vähemmän fosforikuormitusta vesistöihin
-> fosfori viljelykasvien käytössä
- eroosio puolittuu ja viljava pintamaa säilyy pellolla
- vedet kirkastuvat ja kalakannatkin kiittävät!

Ohjeita kipsikäsittelyyn

- Kipsikäsittelyyn sopivat peltolohkot on alustavasti määritetty esitietojen avulla. Lisäksi suositellaan itse tarkistamaan viljavuustutkimuksesta, että:
 - lohko on savimaata tai savipitoista kivennäismaata (s)
 - lohkon pH on hyvä, eli ei kalkitustarvetta
 - lohkon magnesium- ja kaliumtaso ei ole huono tai huononlainen
- Suurin hyöty korkean P-arvon kaltevilla lohkoilla.
- Kipsikäsittelyä voi hakea osoitteessa www.kipsinlevitys.fi ja sadonkorjuun jälkeen viljelijä sopii kipsin toimitus- ja levityssajankohdan sopimustoimittajan kanssa
- Suosituksena on, että kipsi kevytmuokataan maahan viljelijän toimesta osana normaaleja syysoimenpiteitä. Muokkaus tulisi tehdä mahdollisimman pian levityksen jälkeen
- Monivuotisille kasveille kipsiä voi levittää vain kasvuston uudistamisen yhteydessä
- Mikäli pelto vähintään kevytmuokataan kipsin levityksen jälkeen, voidaan kylvö tehdä tavanomaiseen tapaan saman syksyn aikana. Aitosuorakylvö tulee jättää seuraavaan kevääseen
- Kipsikäsittelyä on haettava kerralla vähintään 4 hehtaarin alalle (yksi autokuorma)

Lisätietoja:
www.ely-keskus.fi/kipsinlevitys

Kipsikäsittelyn piiristä on rajattu pois peltolohkot tai lohkojen osat, jotka ovat:

- Pohjavesialueella
- Natura-alueella
- Sellaisten järvien valuma-alueella, joiden vedenvaihtuvuus on todennäköisesti yli 10 vrk
- Luomu-pellot, kunnes soveltuvaa kipsiä on saatavilla
- Pellot, joiden ruuaksi kelpaavaa satoa käytetään bioenergian tuotantoon

Kipsineuvonta

- Tilakohtaista neuvontaa haetaan samoin kuin kipsikäsittelyä
- Ei edellytä kipsikäsittelyn ottamista
- 2h/vuosi/tila, 4 h hankeaikana
- Kun päätös neuvonnasta, yhteys alueen ProAgriaan
- ProAgria hoitaa neuvonnan lisäksi kipsi-hankkeen tiedonvälitystä

KIPSI-projektet i korthet

1. VISION

God jordstruktur och bättre tillstånd i vattendrag

- näringsämnen hålls kvar på åkern
- liten ytjordserosion
- god kornstruktur i lerjord

2. PROBLEM

Lerjordens struktur är dålig och fosfor rinner ut i vattendrag

- markpackning
- vattenhushållningsproblem
- fosforgödsling går till spillo
- erosion av fruktbar ytjord

3. LÖSNING

Gipsbehandling av åkrar

- gipset fås utspritt på åkrarna gratis och skattefritt
- spridningsmängd endast 4 tn/ha
- efter spridningen rekommenderas bearbetningen av jorden

4. RESULTAT

Åkern i bättre skick och bättre tillstånd i vattnen

- T.o.m. 50 % mindre fosforbelastning i vattendragen
→ fosfor kan användas av odlingsväxterna
- erosionen halveras och bördig ytjord hålls kvar på åkern
- klarare vatten och bättre fiskbestånd!

Övrig information: www.ntm-centralen.fi/gipsbehandling

Anvisningar för gipsbehandling

- Skiften som lämpar sig för gipsbehandling har preliminärt fastställts utifrån förhandsuppgifter. Dessutom ska du själv kontrollera i markkarteringen om de övriga villkoren uppfylls:
 - lerjord eller lerhaltig mineraljord (s)
 - pH god, dvs. inget kalkningsbehov
 - magnesium- och kaliumnivån är inte dålig eller ganska dålig
- Störst nytta på sluttande skiften med högt P-värde.
- Gipsbehandlingen kan ansökas på adressen www.kipsinlevitys.fi och efter skörden avtalar odlaren om leverans- och spridningstidpunkten för gipset med avtalsleverantören
- Det rekommenderas att odlaren själv lätt bearbetar gipset i åkern så snabbt som möjligt efter spridningen, som en del av de normala höstarbetena. Bearbetningen ska göras efter att gipset spridits
- För fleråriga växter kan gipset spridas endast i samband med att växtbeståndet förnyas
- Om åkern åtminstone bearbetas lätt efter gipsspridningen, kan sådden göras i normal ordning under samma höst. Äkta direktsådd ska lämnas till följande vår
- Gipsbehandlingen ska ansökas för ett område på minst 4 hektar åt gången (ett billass)

Undantagna från gipsbehandling är skiften som helt eller delvis finns på:

- Grundvattenområden
- Naturaområden
- Avrinningsområden till sådana insjöar där vattenomsättningen sannolikt överstiger 10 dygn
- Ekologiska åkrar, tills lämpligt gips finns att få
- Åkrars vars producerad skörd är duglig till matproduktion används till att producera bioenergi

Gipsrådgivning

- Gårdsbaserad rådgivning ansöks på samma sett som gipsspridningen
- Man är inte bunden att ansöka om gipsspridning om man söker stöd för rådgivning
- 2tim/år/gård, max 4 timmar under projektet
- När ni har fått beslutet, tag kontakt med ortens ProAgria
- ProAgria sköter rådgivningen samt om informerande